

Handläggare
Liselotte Löthagen (Sbk)
Samhällsbyggnadskontoret
Samhällsplanerare
Liselotte.Loethagen@sodertalje.se

Mottagare
Stadsbyggnadsnämnden

Samrådsredogörelse Vattentjänstplan 2024-2036

Förslag till vattentjänstplanen har varit på samråd den 29 januari till 4 mars 2024, till de som ansetts berörda av förslaget och på undersökningssamråd om betydande miljöpåverkan. Samråd har skett med vissa nämnder och kommunala samt mellankommunala bolag, länsstyrelsen, angränsande kommuner och berörda fastighetsägare. Inkomna svar har sammanställts och bemötts i denna samrådsredogörelse. Svar har inkommit från flera nämnder och bolag, en kommun, länsstyrelsen och fastighetsägare. Förslag till vattentjänstplan har arbetats fram i samarbete mellan samhällsbyggnadskontoret, miljökontoret och VA-huvudmannen Telge Nät.

Inkomna svar under samrådet

Syvab AB

SYVAB välkomnar Södertälje kommuns Vattentjänstplan 2024-2036. Mycket positivt ses att Himmerfjärdsverkets certifiering enligt Revaq nämns. Certifieringen gäller för Himmerfjärdsverket och ställer krav på ett systematiskt uppströmsarbete i samtliga anslutna kommuner. Uppströmsarbete genererar ett minskat flöde av farliga och främmande ämnen till Himmerfjärdsverket vilket i sin tur medför lägre utsläpp av farliga och främmande ämnen i recipienten med förbättrad kemisk och ekologisk status som följd. Det är alltså av största vikt att samtliga hushåll och verksamheter som nu planeras att anslutas till kommunalt VA informeras i enlighet med det uppströmsarbete som krävs enligt Revaq.

Svar: Kommunen tackar för svaret och synpunkterna. Telge Nät arbetar aktivt med Revaq och information om vad det innebär till hushåll och verksamheter.

Salems kommun

Salems kommun har i huvudsak inget att erinra på förslaget till vattentjänstplan. Det är positivt att Södertälje kommun arbetar med att anlägga separata dagvattenledningar. Detta leder till en minskad belastning på Himmerfjärdsverket i samband med stora regnmängder. Även positivt att en dagvattenplan planeras att tas fram.

Svar: Kommunen tackar för svaret och synpunkterna.

I förslaget nämns att fler platser (Hölö, Mölnbo och eventuellt några ytterligare områden) kommer anslutas till Himmerfjärdsverket på sikt vilket kommer öka belastningen på reningsverket. Här vill Salems kommun lyfta fram vikten att samtliga ägarkommuner har en nära dialog med Syvab för att säkerställa reningsverkets kapacitet även på lång sikt samt om och när utbyggnad av reningsverket kommer behövas och till vilken kostnad. Även i Salem kommer fler fastigheter att anslutas till Syvab

på sikt då kommunen planerar för bostäder bland annat i anslutning till Rönninge C (Södra Hallsta) samt utveckling av Salems stadskärna.

Svar: *Telge När lämnar årligen befolkningsprognoser och andra underlag till Syvab AB som underlag för kapacitetsbehov.*

Länsstyrelsen i Stockholms län

Södertälje kommun (kommunen) gör bedömningen att vattentjänstplanen inte kommer ge upphov till betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) delar den bedömningen.

Svar: *Kommunen tackar för svaret.*

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att en åtgärdsplan med typåtgärder som planeras för att skydda de anläggningar som kan påverkas behöver tas fram till nästa skede. Åtgärdsplanen för skyfall bör även inkludera en tidplan eller prioriteringslista när åtgärderna kommer att genomföras samt en långsiktig strategi för att säkerställa den allmänna VA-anläggningens funktion vid skyfall.

Svar: *Den allmänna VA-anläggningen är samhällsviktig verksamhet och åtgärder är i sig prioriterade av det skälet. Kommunen instämmer att en tidplan, prioritering och långsiktig strategi är ett bra arbetssätt i nästa skede.*

Länsstyrelsen noterar att det i Södertälje kommuns vattentjänstplan, saknas en samlad information om kommunens sju befintliga vattenskyddsområden: Bommersvik, Bornsjön, Djupdal-Malmsjöåsen, Myrstugan, Visbohammar, Vårdinge och Vällinge.

Svar: *Detta har åtgärdats.*

Utveckla tidsplaneringen på ett övergripande sätt gällande:

- När de två mindre avloppsreningsverken (Hölö och Mölnbo) kommer att tas ur drift.
- När utredningsområdena kommer att ses över.
- Utbyggnad till områden med befintlig bebyggelse i behov av allmänt VA.

Svar: *Detta har delvis åtgärdats. När det gäller utbyggnad av de två mindre avloppsreningsverken och till områden med befintlig bebyggelse har områdena fått en översiktlig tidplan. Ett av utredningsområde håller på att utredas.*

Utveckla redogörelsen över hanteringen av dagvatten och status på ledningsnät.

Svar: *Kommer att redovisas i VA-planen som är under revidering samt i kommande dagvattenplan.*

Länsstyrelsen efterfrågar att avrinningsområdena och recipienten för de sju områden som kommunen identifierat att vara i behov av allmänt VA redovisas i karta. Vidare skriver kommunen att vid kraftig nederbörd kan nätet bli överbelastat och brädda ut i recipienten. Länsstyrelsen efterfrågar om det är möjligt att kommunen specificerar vilka recipienter som kan komma att drabbas.

Svar: *Kommer att ses över i VA-planen som är under revidering samt i kommande dagvattenplan.*

Det är viktigt att översiktsplanen och vattentjänstplanen är samstämmiga.

Svar: *Kommunen instämmer. Ambitionen i kommunen är att befolkningen ska öka. En viktig fråga för den strategiska VA-planeringen är hur stora behoven av vattentjänster bedöms bli i framtiden och var de uppstår. Bebyggelseutveckling och behov av allmänna vattentjänster behöver gå hand i hand.*

Översiktsplanen är även ett viktigt verktyg för att skydda vattenresurser i kommunen.

En av översiktsplanens utgångspunkter är att det finns ett tydligt samband mellan täthet i bebyggelsen och hållbarhet. Strategin är därför att förtäta och bygga ihop stadens olika delar samt utveckla tyngdpunkterna på landsbygden och att ny bebyggelse i första hand lokaliseras i eller i direkt närhet till tyngdpunkterna. Samtidigt är kommunens tätorter utspridda och kapacitet i vatten- och avloppsverk samt överföringsledningar behöver säkerställas.

I fritidshusområden där människor bosätter sig permanent kan det medföra att olika behov av kommunal service, bland annat vatten- och avlopp, uppstår. VA-utbyggnad kan i dessa områden vara en del av lösningen för att möta efterfrågan på bostäder samtidigt som det minskar belastningen på vattenförekomster. Områdenas läge följer dock oftast inte översiktsplanens utbyggnadsstrategi och att ordna med allmänna vattentjänster blir ofta kostsamt eftersom fritidshusområden vanligtvis ligger långt ifrån befintliga VA-verksamhetsområdet. I vilka områden som det är olämpligt med utökade byggrätter eller att komplettera med mer bebyggelse, på grund av andra planeringsförutsättningar, är en avvägning som bör göras i översiktsplanen. Det underlättar i sin tur tidplanen i VA-utbyggnadsplanen. Områden som bedöms att endast VA ska byggas ut men inga andra förändringar ska ske behöver kanske i sin tur inte planläggas.

Nämnder och bolag

Miljönämnden

I Södertälje kommun har man valt att arbeta fram vattentjänstplanen innan VA-policyn, dagvattenpolicyn, VA-planen och dagvattenplanen har färdigställts. Det bedöms problematiskt eftersom dessa policys och planer används som underlag i vattentjänstplanen. Det finns en risk att i arbetet med de sist nämnda dokumenten uppkommer bedömningar som inte är eniga med den redan antagna vattentjänstplanen. Det kan innebära att vattentjänstplanen behöver revideras. Vattentjänstplanen saknar en förklaring hur ovannämnda planer och policys förhåller sig till varandra. Förslagsvis kan detta göras med en illustration.

Svar: I vattentjänstplanen fokuseras främst på att dokumentera nuläget, det vill säga hur vi i förvaltning och bolag idag planerar och arbetar med vattentjänsterna. De åtgärder och förändringar som beskrivs i vattentjänstplanen är redan framtagna i andra dokument om VA. Ett stort fokus i vattentjänstplanen är på var allmänna vattentjänster ska ordnas till befintlig och ny bebyggelse. När vattentjänstplanen har börjat gälla kommer denna del inte längre vara en del i VA-planen. VA-planen och dagvattenplanen är handlingsplaner och kommer att redovisa åtgärder. Samtliga dokument styrs av policyn. En illustration har lagts in i vattentjänstplanen.

Kretslopp av vatten samt avloppsfraktioner har inte lyfts i tillräcklig omfattning i vattentjänstplanen. Speglar detta den kommande avloppspolicyn? I tidigare versionen av avloppspolicyn har kretslopp och resurshushållning varit ledord. Kretsloppsarbetet för avloppsfraktioner kan drivas såväl enskilt som allmänt. Det är även viktigt att tänka på att dricksvattnet är en cirkulär resurs. Resonemangen kring kretslopp och resurshushållning behöver utvecklas och beskrivas i vattentjänstplanen innan den beslutas.

Svar: Komplettering och förtydligande har gjorts i vattentjänstplanen. Denna text finns nu med om resurshushållning. I den kommunala förvaltningen används vatten från Mälaren till bevattning samt till sandsopning och nedkylning av gator med mera. Även regnvatten samlas in från stora takytor. Dessa åtgärder har minskat förbrukningen av dricksvatten med 90 procent.

I Hölö finns en våtkompost där toalettavfall från enskilda avlopp med snålspolande toalettsystem behandlas och slutprodukten används som växtnäring i lantbruket. Mot bakgrund av att detta återföringssystem finns, så ställer miljönämnden krav på anslutning av enskilda avlopp till systemet i de fall det i miljöbalkens mening inte är oskäligt. Detta är i linje med Havs- och vattenmyndighetens tillsynsvägledning. Kommunen ser att det är viktigt att ha lokala system för avloppsfraktioner, som även är en lokal källa till växtnäring i jordbruket, särskilt i händelse av kris. (Detta stöds även av gällande översiktsplan, att sådana system ska finnas).

Det står i vattentjänstplanen att ett kriterium att ordna allmänt VA är att vattentjänster behöver ordnas i ett större sammanhang, det vill säga minst 20 fastigheter. Miljökontoret ifrågasätter detta specificerade antalet fastigheter som förutsättning till att kravet på allmänt VA ska gälla. Om ett starkt behov finns torde det räcka med ett mindre antal fastigheter.

Svar: *Detta har ändrats och förtydligats på detta sätt. " I arbetet med att ta fram vattentjänstplanen, har områden i kommunen med en samlad bebyggelse om 20 fastigheter eller fler behovsbedömts. Med samlad bebyggelse menas områden där det är högst 100 m mellan husen. De flesta av områdena bedömdes ha en fungerade VA-situation. Övriga områden bedömdes endera ha behov av allmänna vattentjänster eller behövde utredas mera. Det fanns även områden med färre än 20 fastigheter, som utifrån tidigare inhämtad kunskap, ansågs vara i ett större sammanhang och ha behov av allmänna vattentjänst(er)."*

Kommundelsnämnderna

Samtliga kommunaldelsnämnder ställer sig positiva till förslaget till vattentjänstplan.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden ser positivt på att en ny vattentjänstplan har tagits fram i enlighet med den nya lagstiftning som trätt i kraft. De huvudsakliga konsekvenserna av den nya vattentjänstplanen, utifrån tekniska nämndens ansvarsområden, rör de framtida behoven av ytterligare marktillgång för ledningar och tekniska anläggningar, vattentäkter och vattenskyddsområden samt ytor för hantering av dagvatten och skyfall.

Nämnden är medveten om att Telge Nät verkar på kommunens mark, genom ledningsstråk och tekniska anläggningar. Det är därför centralt med en god dialog och samplanering mellan Telge Nät och samhällsbyggnadskontoret. För att både säkra Telge Nätets möjligheter att utveckla och förvalta de allmänna VA-anläggningarna och för att det kommunala markinnehavet ska nyttjas så resurseffektivt som möjligt.

I takt med att Södertälje och Nykvarns kommuner växer behöver produktionen av dricksvatten öka, samtidigt som det är viktigt att hushålla med dricksvattnet. Enligt förslaget till ny vattentjänstplan kan ett långsiktigt arbete med att säkra dricksvattenförsörjningen ske bland annat genom uppdatering av skyddsföreskrifter samt inrättandet av nya vattenskyddsområden. Nämnden är medveten om att det här kommer att påverka den framtida användningen av det kommunala markinnehavet och uttrycker behovet av god förvaltningsövergripande dialog samt samplanering med Telge Nät.

Vid planering av nya exploateringar, oavsett om det är på kommunal eller privat mark, är det därför viktigt att dagvattenhanteringen utreds och att tillräckliga ytor avsätts. Risken finns annars att intilliggande fastigheter eller fastigheter längre nedströms påverkas negativt. Nämnden ser därför

positivt på att det pågår ett arbete med att ta fram en dagvattenplan, som möjliggör ett bättre helhetsgrepp gällande behov och åtgärder i kommunens dagvattenhantering. Nämnden anser att möjligheterna att samfinansiera skyfallslösningar med andra fastighetsägare ska utredas i ett tidigt skede. Vidare är det önskvärt att dessa ytor, så långt det är möjligt, är multifunktionella. För att marken ska kunna användas till andra saker när de inte behöver nyttjas för skyfallshantering. Nämnden anser vidare att det är viktigt att ansvarsfrågor blir klargjorda i den kommande dagvattenplanen.

Svar: Bra klargörande över de huvudsakliga konsekvenserna av den nya vattentjänstplanen, utifrån tekniska nämndens ansvarsområden och i förhållande till det kommunala markinnehavet samt behovet av samplanering och dialog med Telge Nät. Även bra att nämnden lyfter att möjligheterna att samfinansiera skyfallslösningar med andra fastighetsägare ska utredas i ett tidigt skede.

Det är främst områdena Gläntan och Nästappan som har direkt beröring med det kommunala markinnehavet. Vidare är nämnden angelägen om att man i kommande arbeten för att ansluta områden ser över möjligheterna att samlägga nya ledningsstråk med utveckling av GC-väg. Det gäller framförallt Ekbacken och Sandviken.

Svar: Även området Tubo-Ljung-Listonhill har beröring till det kommunala markinnehavet. Bra att få nämndens syn på att det är angeläget att se på möjligheterna att samlägga nya ledningsstråk med utveckling av GC-väg, framförallt i Ekbacken och Sandviken.

Telge Nät

Det är av stor vikt att säkerställa en långsiktigt ekonomiskt hållbar utveckling för den allmänna VA-anläggningen av flera skäl; för att hålla va-avgifterna på rimliga nivåer, för att inte hämma va-utbyggnad och bebyggelseutveckling och för att kunna kontinuerligt förnya VA-anläggningen i en takt som ger Södertäljeborna en säker leverans av VA-tjänster.

Telge Nät redovisar även ett antal principer och möjligheter som medverkar till en ekonomiskt hållbar utveckling;

- Kommunen ska särskilt beakta möjligheten att lösa VA-försörjningen med enskilt huvudmannaskap enligt tillägg om flexibel behovsbedömning i Vattentjänstlagen.
- Vid allmän VA-utbyggnad till befintlig bebyggelse med liknande behov med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön, prioriteras områden där investeringen möjliggör ekonomisk balans.
- Utbyggnad av allmän VA-försörjning kan ske genom anslutning till befintlig VA- anläggning eller genom nya lokala lösningar.
- Gemensamma VA-anläggningar ska förordas framför enskilda där detta är lämpligt.
- Genom översiktsplanen ska kommunen långsiktigt planera för att samordna bebyggelseutveckling och utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen och annan infrastruktur för att gynna ekonomisk hållbarhet.
- Vid bygglovsprövning i områden där allmän VA-försörjning inte ska byggas ut, ska bygglov endast medges om det finns förutsättningar för enskild VA- försörjning.
- Vid allmän VA-utbyggnad till blivande bebyggelse ska konsekvenser för VA- kollektivet belysas innan nya detaljplanearbeten startar.
- Särtaxa för finansiering av VA-utbyggnad ska kunna tillämpas vid beaktansvärda kostnadsskillnader, dock endast i undantagsfall.
- Kostnader för allmän VA-utbyggnad i bebyggelseområden och för nödvändig VA-infrastruktur

<p>ska kunna skattefinansieras.</p> <ul style="list-style-type: none">- Förnyelsetakten hos den allmänna VA-anläggningen ska hållas på en tillräckligt hög nivå för att förebygga underhållsskuld.
<p>Svar: <i>En långsiktigt ekonomiskt hållbar utveckling för den allmänna VA-anläggningen ligger i linje med kommunfullmäktiges resursmål "Södertälje kommun har en god ekonomisk hushållning" och är något som ska eftersträvas.</i></p>
<p>Sammanfattande kommentarer:</p> <p>När kommunen tar beslut om utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen behöver även beslut tas hur detta ska finansieras. För att genomföra utbyggnad av VA-anläggningen i Vattentjänstplanens VA-utbyggnadsområden behövs en utökad budgetram för investeringar och för att förstärka Telge Näts organisation. Att bygga ut VA i befintliga bebyggelseområden är särskilt resurskrävande och investeringskostnaden är ofta hög då långa överföringsledningar kan behövas för att ansluta långt utanför verksamhetsområdet. Telge Nät har bedömt kostnaden för VA-utbyggnad i dessa områden till ca 700 - 1 000 miljoner kr.</p> <p>Täckningsgraden (kostnad kontra intäkter via avgifter) är särskilt låg när VA byggs ut i befintliga bebyggelseområden om långa överföringsledningar krävs för att ansluta ett fåtal fastigheter. Det får en direkt påverkan på anläggnings- och brukningsavgifterna i VA-taxan. För att kunna hålla VA-taxan på en långsiktigt rimlig och konkurrensmässig nivå, och som inte riskerar få en negativ påverkan på kommunens utveckling, anser Telge Nät att skattefinansiering kan övervägas.</p>
<p>Svar: <i>Frågor om finansiering är av största vikt att tydliggöra i beslut om utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen och om skattefinansiering kan övervägas.</i></p>

Telge Återvinning

Har inget att erinra om förslaget till vattentjänstplan.

Fastighetsägare Listonhill

Miljökontoret har satt förbud för våra brunnar f o m augusti 2024. De vill att samtliga i området byter ut sina brunnar. Det borde ligga i allas intresse både från oss som fastighetsägare samt för er som kommun att koppla på oss i det kommunala systemet. Nu i o m beskedet vi fick så känns det väldigt olyckligt och orättvist att behöva anlägga en ny anläggning som kommer kosta allt mellan 200.000-500.000kr för att sedan inom några år bli tvungna att koppla på oss till det kommunala systemet.

Tycker att ni borde prioritera vårt område speciellt vi som bor närmast VA't och som fått förbud för brunnarna så att vi inte blir dubbelbesträffade om inte ni på något sätt kan räkna av investeringen vi gör på brunnarna mot den dagen vi blir tvungna att koppla på oss mot det kommunala.

Vi som bor i området nu är alla nyinflyttade och brunnarna vi haft har funnits där i hur många år som helst men nu helt plötsligt så får vi en sanktion och förbud mot våra brunnar. Vet inte om det är en medveten tajming eller hur det har gått till men i flera decennier så har det varit OK med de brunnarna men nu helt plötsligt så får man en deadline, vet inte hur den deadline sätts och vad den baseras på men att prioritera vårt område känns mest rättvist, vi ser helst att vi investerar samma peng som en brunn kostar för att gräva fram och ansluta oss kommunalt vilket hade underlättat både för er och oss och gjort samtliga parter nöjda. Både ni, vi i området och miljökontoret. Allt annat känns just nu väldigt

märkligt, olyckligt och tråkigt.

Svar: Området Tubo-Ljung-Listonhill har funnits med i VA-planen under lång tid. Att bygga ut allmänt VA tar tid även om behovet är stort.

I områden som ska få allmänt VA arbetar inte miljökontoret aktivt med tillsyn av avlopp men om det kommer klagomålsärenden måste dessa utredas. I områden där olägenheten för människors hälsa och miljön är stor går miljökontoret in och ställer krav med hjälp av miljöbalken. Fastighetsägarna får då möjligheten att utreda olika lösningar för avlopp. Tills allmänt VA har ordnats kommer tidsbegränsade tillstånd på fem år att gälla för den nya enskilda avloppslösningen. Så kommer det att fortsätta tills allmänt VA finns tillgängligt i området förutsatt att avloppsanläggningen fungerar och sköts om. Tidsbegränsade tillstånd till nya avloppsanläggningarna har getts i området under många år.

Tubo-Ljung-Listonhill behöver även planläggas vilket också tar tid, dels på grund av dess stadsnära läge dels på grund av att reglering behöver ske i ett sammanhang utifrån närhet till verksamhetsområde, naturvärden och behov av lämplig boendemiljö. Det behövs även för att få markåtkomst för ledningsförläggning. I samband med planläggning för områdena kan en förtätning med bostadstomter utredas samtidigt som kulturhistoriska värden kartläggs och värnas i utvecklingen. Planläggning och VA-utbyggnad bedöms dock som komplex på grund av befintlig bebyggelsestruktur med smala vägar samt påverkan från industribuller. Inför VA-utbyggnad behöver därför området studeras djupare för att komma fram till val av reglering, eventuell utveckling och val av VA-lösningar.

Fastighetsägare Vårdinge-Näsby

Alltsedan avstyckningarna och planerna för Väsby-området, åren 1951 och 1991 har Södertälje behandlat området som ett fullt fungerande område med tillhörande krav av olika slag och detta trots att så icke är fallet. Området saknar fortfarande utbyggt vägnät varför grönytorna och tre fastigheter saknar helt tillfartsvägar. Dessutom saknar området kommunalt vatten och avlopp vilket utlovats skriftligt av Södertälje kommun senast 2016. Innan ovanstående har åtgärdats anser jag att Södertälje kommun ej ska ställa sedvanliga krav på fastighetsägarna.

Svar: Området Vårdinge-Näsby har funnits med i VA-planen under lång tid. Att bygga ut allmänt VA tar tid även om behovet är stort. I nuläget finns inte möjlighet att ansluta Vårdinge-Näsby till allmänt VA eftersom kapaciteten för spillvatten i Mölnbo reningsverk inte räcker till. När anslutning till allmänt VA kan ske beror därför på eventuella möjligheter att leda spillvattnet till Gnesta eller på när utbyggnaden av överföringsledning för spillvatten till Mölnbo är klar.